

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านวิธีการปลูกฝังวัฒนธรรม 5 วิธี ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่างของครู 2) การให้เด็กฝึกปฏิบัติ 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในบทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้ 1) ประชากรและตัวอย่างประชากร 2) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล 5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 988 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล จำนวน 444 โรงเรียน

1.2 ตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 จำนวน 300 คน ผู้วิจัยหาขนาดของตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1970 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2528) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทนขนาดตัวอย่างประชากร

N แทนขนาดของประชากร

e แทนความคลาดเคลื่อนเท่าที่ยอมรับได้

กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนเท่าที่ยอมรับได้ = 5 % และระดับความเชื่อถือได้ = 95%

ดังนั้น ได้ขนาดของตัวอย่างประชากร อย่างน้อยที่สุด 286 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างประชากร จำนวนทั้งสิ้น 300 คน โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 จังหวัดสุพรรณบุรีมีอำเภอทั้งหมด 10 อำเภอ ผู้วิจัยจึงแบ่งโรงเรียนตามแต่ละอำเภอ โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนอำเภอทั้งหมด 10 อำเภอ

ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยใช้เกณฑ์การหาขนาดของจำนวนโรงเรียนตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละอำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2534) ดังนั้นได้โรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 300 โรงเรียน จากในแต่ละอำเภอ เท่ากับจำนวนตัวอย่างประชากร ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้
1. เมือง	68	46
2. ดอนเจดีย์	29	20
3. ด่านช้าง	33	22
4. เดิมบางนางบวช	46	31
5. บางปลาม้า	59	40
6. ศรีประจันต์	36	24
7. สองพี่น้อง	61	41
8. สามชุก	29	20
9. อู่ทอง	58	38
10. หนองหญ้าไซ	25	18
รวม	444	300

ขั้นที่ 3 สุ่มแบบบังเอิญโดยผู้บริหารโรงเรียนเลือกครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 หรืออนุบาล 2 เพียง 1 คนในโรงเรียนเพื่อตอบแบบสอบถาม จากโรงเรียนในขั้นที่ 2 รวม 300 โรงเรียน ดังนั้น ได้ตัวอย่างประชากรครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำนวน 300 คน

ตัวอย่างประชากรครูผู้สอนแยกตามเครื่องที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้ คือ

1. แบบสอบถาม ตัวอย่างประชากรจากครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ในขั้นที่ 3 จำนวน 300 คน (ดูภาคผนวก ก)

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพิจารณาสุ่มเลือกครูผู้สอนชั้นอนุบาลในทุกอำเภอ ๗ ละ 2 คน ดังนั้นตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีจำนวน 20 คน (ดูภาคผนวก ก)

3. แบบสังเกต ผู้วิจัยพิจารณาสุ่มอย่างง่ายเลือกโรงเรียนในทุกอำเภอ ๗ ละ 1 โรงเรียน และสุ่มสังเกตการจัดกิจกรรมการสอนของครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 ห้องเรียน ดังนั้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต มีจำนวน 10 ห้องเรียน (ดูภาคผนวก ก)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ศึกษา ทฤษฎี ตำรา บทความ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

2.1.1 เนื้อหาของวัฒนธรรม วัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรมไทย การถ่ายทอดวัฒนธรรม

2.1.2 พัฒนาการและการเรียนรู้ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของเด็กวัยอนุบาล ตลอดจนวิธีการปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาล

2.1.3 การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลจากแนวการจัดประสบการณ์ และแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล ซึ่งผู้วิจัยได้ไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในระดับชั้นอนุบาลที่โรงเรียนวัดป่าเลไลยก์ เป็นเวลา 1 สัปดาห์

2.1.4 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

2.2 กำหนดกรอบความคิดในการศึกษาการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังเสนอเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 กรอบความคิดและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กรอบความคิด วิธีการปลูกฝังวัฒนธรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
	แบบ สอบถาม	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สังเกต
1. การเป็นแบบอย่างของครู 1.1 ด้านภาษาและวรรณคดี 1.1.1 ครูอนุบาลมีความรู้เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี 1.1.2 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในด้านภาษาและวรรณคดี - พูดและเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง - สนใจ แสวงหาอ่าน หรือซักถามผู้รู้เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี	/	/	
1.2 ด้านมารยาท 1.2.1 มีความรู้เกี่ยวกับมารยาทต่าง ๆ 1.2.2 การปฏิบัติตน - ปฏิบัติตัวตามมารยาทที่ดีต่าง ๆ เช่น การพูด การฟัง การแสดงความเคารพ การแต่งกาย และการรับประทานอาหาร	/	/	/
1.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 1.3.1 มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 1.3.2 การปฏิบัติ - เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี - ปฏิบัติตามความเชื่อและค่านิยม	/	/	/

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบความคิด วิธีการปลูกฝังวัฒนธรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
	แบบ สอบถาม	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สังเกต
1.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม			
1.4.1 มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	/		
1.4.2 การปฏิบัติ			
- ปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ	/	/	/
1.5 ด้านศิลปกรรม			
1.5.1 มีความรู้เกี่ยวกับศิลปกรรม	/		
1.5.2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้าน ศิลปกรรม			
- ทำงานศิลปกรรมอย่างง่าย ๆ ได้	/	/	/
- ตกแต่งบ้านเรือนด้วยงานศิลปกรรม	/	/	
- ชมนิทรรศการที่เกี่ยวกับศิลปกรรม	/	/	
1.6 ด้านการละเล่น ดนตรีและศิลปะการแสดง			
1.6.1 มีความรู้เกี่ยวกับการละเล่น ดนตรีและ ศิลปะการแสดง	/		
1.6.2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้าน การละเล่น ดนตรีและศิลปะการแสดง			
- ฟังเพลงไทย ดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ	/	/	
- ชมศิลปะการแสดงของไทยหรือของท้องถิ่น ประเภทต่าง ๆ	/	/	
2. การให้เด็กฝึกปฏิบัติ			
2.1 ด้านภาษาและวรรณคดี			
2.1.1 อนุญาตให้เด็กพูดภาษาถิ่นในห้องเรียน	/		/
2.1.2 จัดหาหนังสือนิทาน ตำนาน หรือ วรรณคดีไทย ให้เด็กได้เปิดดู	/	/	/

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบความคิด วิธีการปลูกฝังวัฒนธรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
	แบบ สอบถาม	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สังเกต
2.1.3 ให้เด็กท่องเพลงกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทปลอบเด็ก หรือคำคล้องจอง	/	/	/
2.1.4 ให้เด็กใช้สุภาษิต คำพังเพย ปริศนา คำทายในชีวิตประจำวัน	/	/	
2.2 ด้านมารยาท - ฝึกเด็กทำความเคารพบุคคลต่าง ๆ มารยาท ในการพูด การฟัง การแต่งกาย และการรับประทานอาหาร	/	/	/
2.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม			
2.3.1 นำเด็กเข้าร่วมขนบธรรมเนียมประเพณี ต่าง ๆ	/	/	
2.3.2 ฝึกเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยมของ ไทยต่าง ๆ	/	/	/
2.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม - ฝึกเด็กเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ	/	/	/
2.5 ด้านศิลปกรรม - ฝึกให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้านงานศิลปกรรม ต่าง ๆ	/	/	/
2.6 ด้านการละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง			
2.6.1 ฝึกเด็กเล่นการละเล่นและของเล่นของ ไทย	/	/	/
2.6.2 ฝึกเด็กร้องเพลงไทยและเล่นเครื่องดนตรี ไทยประเภทต่าง ๆ	/	/	/
2.6.3 ฝึกเด็กแสดงศิลปะการแสดงอย่างง่าย ๆ	/	/	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบความคิด วิธีการปลูกฝังวัฒนธรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
	แบบ สอบถาม	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สังเกต
3. การจัดสภาพแวดล้อม			
3.1 จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยประเภท ต่าง ๆ	/	/	/
3.2 จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อ การปลูกฝังวัฒนธรรมไทย			
3.2.1 เปิดเพลงไทยประเภทต่าง ๆ ให้เด็กฟัง	/	/	/
3.2.2 ตกแต่งห้องเรียนด้วยงานศิลปกรรมต่างๆ	/	/	/
4. การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี			
4.1 การจัดนิทรรศการ	/	/	
4.2 การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่เด็ก	/	/	
4.3 พาเด็กไปทัศนศึกษา	/	/	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
5.1 การจัดเนื้อหาวัฒนธรรมที่นำมาสอนเด็ก			
5.1.1 สอนตามเนื้อหาแนวการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลที่ได้สอดแทรกวัฒนธรรมบางเรื่องไว้	/	/	
5.1.2 ค้นคว้าเนื้อหาวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น นิทาน ตำนานพื้นบ้าน นิทานชาดก เพลงกล่อมเด็ก วันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ	/	/	
5.2 วิธีสอน			
5.2.1 สอนโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ	/	/	/
5.2.2 สอนโดยทันทีทันใดจากเหตุการณ์ ปัจจุบัน ชาว หรือ จากประสบการณ์ของเด็ก	/	/	/

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบความคิด วิธีการปลูกฝังวัฒนธรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
	แบบ สอบถาม	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สังเกต
5.2.3 สอนจากการร้องเพลง จากเนื้อหาของเพลง	/	/	/
5.2.4 สอนโดยการเล่านิทาน	/	/	/
5.2.5 สอนโดยการฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์	/	/	/
5.2.6 สอนโดยการสาธิต	/	/	/
5.2.7 สอนโดยการเล่นเกม	/	/	/

2.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 3 ชุด คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือแต่ละชุดดังนี้

แบบสอบถาม

แบบสอบถามมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาทฤษฎีพื้นฐาน ขอบเขต และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาลจาก ตำรา บทความ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ใช้กรอบความคิดในการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยใน ข้อ 2.2 เป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถาม การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล มีส่วนประกอบ 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ(Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา การศึกษาชั้นสูงสุด สาขาที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานอาชีพครู และประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) สอบถาม ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย 6 ด้าน คือ 1) ภาษาและวรรณคดี 2) มารยาท 3) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) ศิลปกรรม 6) การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) สอบถาม เกี่ยวกับการปลูกฝังวัฒนธรรมไทย 6 ด้าน คือ 1) ภาษาและวรรณคดี 2) มารยาท 3) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) ศิลปกรรม 6) การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง โดยกำหนดกรอบการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยใน ข้อ 2.2 คือ 1) การเป็นแบบอย่างของครู 2) การให้เด็กฝึกปฏิบัติ 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) การ ให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 234 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) และปลายเปิด (Open ended) เพื่อสอบถามปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปลูกฝัง วัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ข้อ

พิจารณาให้ค่าน้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ดังนี้

ข้อความที่เป็นการปฏิบัติที่พึงประสงค์ (Positive) แปลงเป็นคะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติมาก	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	ให้	1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	ให้	0 คะแนน

ข้อความที่เป็นการปฏิบัติไม่พึงประสงค์ (Negative) แปลงเป็นคะแนนกลับกันดังนี้

ไม่ปฏิบัติ	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติมาก	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติมากที่สุด	ให้	0 คะแนน

4. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแก้ไขและให้คำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก)

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งหาค่าความเที่ยงโดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา α (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2525) ซึ่งของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ได้ค่าความเที่ยง .98

7. ปรับปรุง แก้ไข แบบสัมภาษณ์ให้เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาทฤษฎีพื้นฐาน ขอบเขต และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการ ปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาลจาก ตำรา บทความ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดกรอบความคิด และประเด็นที่สัมภาษณ์ คือ เป็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 6 ด้าน คือ 1) ภาษาและวรรณคดี 2) มารยาท 3) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) ศิลปกรรม 6) การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างปลายเปิด (Open ended) มีส่วนประกอบ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการสอนและการสอดแทรกวัฒนธรรมไทยใน กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ ด้านต่าง ๆ ในการจัดประสบการณ์ประจำวัน

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความ เหมาะสม

5. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแก้ไขและให้คำแนะนำ เพื่อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก)

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อดู เวลา ความเหมาะสมของภาษาและความครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการ

7. ปรับปรุง แก้ไข แบบสัมภาษณ์ให้เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

แบบสังเกต

แบบสังเกตมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาทฤษฎีพื้นฐาน ขอบเขต และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาลจาก ตำรา บทความ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ใช้กรอบความคิดในการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยใน ข้อ 2.2 เป็นแนวในการสังเกตพฤติกรรมการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล
3. สร้างแบบสังเกตออกเป็น 2 ชุด คือ 1) แบบสังเกต ก การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล 2) แบบสังเกต ข การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในชั้นเรียน มีรายละเอียดดังนี้

แบบสังเกต ก การปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กวัยอนุบาล เป็นแบบการจดบันทึกที่เรียกว่า Anecdotal record (Gene, 1976) ผู้สังเกตจะบันทึกโดยบรรยายพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ในกิจกรรมประจำวันตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ถ้าผู้สังเกตมีความเห็นอย่างหนึ่งอย่างใดจะบันทึกความคิดเห็นลงในช่องหมายเหตุ มีส่วนประกอบ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนและห้องเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบจดบันทึกการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล

แบบสังเกต ข การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมในชั้นเรียน เป็นแบบสำรวจรายการ โดยจำแนกการจัดป้ายนิเทศตามรายละเอียดของวัฒนธรรมทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ภาษา และวรรณคดี 2) มารยาท 3) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 4) คุณธรรม จริยธรรม 5) ศิลปกรรม 6) การละเล่น ดนตรี และศิลปะการแสดง มีส่วนประกอบ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนและห้องเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสังเกตการจัดป้ายนิเทศในห้องเรียน

4. นำแบบสังเกตไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม
5. นำแบบสังเกตทั้ง 2 ชุดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแก้ไขและให้คำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก)
6. นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทั้ง 2 ชุด ไปทดลองสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้นอนุบาล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ห้องเรียน เพื่อตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
7. ปรับปรุง แก้ไข แบบสังเกตให้เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีและผู้บริหารของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร เพื่อแจ้งให้ทราบ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผู้วิจัยได้ไปติดต่อประสานงานนัดหมายเวลากับตัวอย่างประชากร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยออกภาคสนามและเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

3.3.1 ส่งแบบสอบถามไปที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อที่จะส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร และส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

3.3.2 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยเทปบันทึกเสียง โดยทำการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนชั้นอนุบาลตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้สุ่มตัวอย่างประชากรไว้ เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนชั้นอนุบาลวันละ 1 คน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละ 4 ชั่วโมง ดังนั้นใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 20 คน ทั้งสิ้น 4 สัปดาห์

3.3.3 ผู้วิจัยทำการสังเกตการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยการเข้าไปสังเกตตามโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร ซึ่งจะสังเกตโรงเรียนละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ตั้งแต่เวลา 8.00 น. - 16.00 น เริ่มเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2538 การสังเกตการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน 10 โรงเรียน เป็นเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์

3.4 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามกระบวนการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ซึ่งแยกตามลักษณะของเครื่องมือดังนี้

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 300 ฉบับ รับแบบสอบถามคืนกลับมาทางไปรษณีย์ จำนวน 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ซึ่งมีขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจให้ค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นำมาลงรหัสในแบบการลงรหัส แล้วป้อนข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4.1.2 ข้อมูลแต่ละตอนมีการวิเคราะห์ดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ข้อมูลตอนที่ 2 และ 3 เกี่ยวกับความรู้ของครูอนุบาลและการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำมาเสนอ ในรูปตารางประกอบความเรียง เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยมีเกณฑ์ในการประเมินค่าเฉลี่ย(\bar{X}) นำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.00	ถือว่าครูอนุบาลปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	ถือว่าครูอนุบาลปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ มาก
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	ถือว่าครูอนุบาลปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	0.50 - 1.49	ถือว่าครูอนุบาลปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ น้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00 - 0.49	ถือว่าครูอนุบาลไม่ปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ

ข้อมูลตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล ใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ส่วนคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้รวบรวมมาแจกแจงหาค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนและการสอดแทรกวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล นำเสนอในลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

4.3 ข้อมูลจากการสังเกต

แบบสังเกต ก การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล

ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสังเกต นำเสนอเป็นความเรียง

ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้ คือ

1) จำแนกพฤติกรรมที่สังเกตพบ ตามวิธีการปลูกฝังวัฒนธรรมทั้ง 5 วิธี คือ 1.1) การเป็นแบบอย่างของครูของครู 1.2) การให้เด็กฝึกปฏิบัติ 1.3) การจัดสภาพแวดล้อม 1.4) การให้เด็กพบเห็นแบบอย่างที่ดี 1.5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) จำแนกวัฒนธรรมไทยที่พบ ออกเป็น 6 ด้าน คือ 2.1) ด้านภาษาและวรรณคดี 2.2) ด้านมารยาท 2.3) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 2.4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2.5) ด้านศิลปกรรม 2.6) ด้านการละเล่น ดนตรีและศิลปะการแสดง

3) นำข้อมูลที่ได้เสนอเป็นความเรียง
แบบสังเกต ข การจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดป้ายนิเทศในห้องเรียนนำมาหาความถี่ และค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สูตรการหาค่าร้อยละ (Percent)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ที่เลือกตอบแต่ละข้อ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

5.2 สูตรการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการปฏิบัติของครู

N = จำนวนคำตอบทั้งหมด

f = จำนวนความถี่

x = ค่านำหนักของคำตอบเป็น 0, 1, 2, 3, และ 4

Σfx = ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับคูณกับความถี่

5.3 สูตรการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard and Deviation)

$$S.D = \frac{fx^2}{N} - \left(\frac{\Sigma fx}{N} \right)^2$$

เมื่อ

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

x = ค่าของคะแนน

Σfx = ผลรวมของความถี่คูณค่าของคะแนน

5.4 สูตรสัมประสิทธิ์ α คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(\frac{1 - \frac{\Sigma s_i^2}{s_x^2}}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ

n = จำนวนข้อสอบ

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard and Deviation) ของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด